

Hoe ga ik als slechthorende in gesprek met de gemeente over de lokale inclusie agenda?

Een korte leidraad, ontwikkeld voor en door slechthorenden

Vooraf: belangrijk is om voorafgaand aan het gesprek je doel of doelen vast te stellen. Liefst zo concreet en realistisch mogelijk. Bijvoorbeeld: het organiseren van een wijkshow of het beïnvloeden van de beeldvorming van de ambtenaar. Maak van tevoren een lijst met concrete voorbeelden waar je als slechthorende in het openbare leven tegenaan loopt.

1. Hoe kun je een gesprek beginnen?

Een goede start is belangrijk. Hoe maak je prettig contact met de ambtenaar, waardoor het gesprek soepel verloopt? Welke vragen stel je?

- Heeft u zelf mensen in de omgeving die slechthorend of doof zijn of tinnitus hebben?
- Weet u hoeveel ambtenaren, wethouders of burgemeester van uw gemeente slechthorend of doof zijn of tinnitus hebben? Wat schat u?
- Laten horen hoe het klinkt als je tinnitus hebt (via de link met tinnitusgeluiden).

Er zijn in Nederland 1,3 miljoen matig tot ernstig slechthorenden. Nog eens 1,3 miljoen mensen mild slechthorend.

Bron: Rapport 'De maatschappelijke impact van leeftijdsgerelateerde slechthorendheid', SiRM september 2019

2. Wat vertel je over mensen die slechthorend of doof zijn of tinnitus hebben?

- Sommige kenmerken van mensen die slechthorend of doof zijn komen overeen met die van andere mensen met een beperking. Zoals moe zijn, weinig energie hebben, beperkte sociale contacten hebben of beperkt mee kunnen doen aan maatschappelijke en sociale activiteiten.
- Er is een grote diversiteit tussen de verschillende groepen (doof, plotsdoof, slechthorend, tinnitus, Ménière) en per persoon zijn er grote verschillen in wat er nodig is (ringleiding, schrijftolk,

rustruimte, duidelijk spreken). Het is dus echt maatwerk, er is niet één oplossing.

- Communicatie en sociaal isolement zijn belangrijke problemen: mensen die slechthorend of doof zijn worden zelf verkeerd begrepen en begrijpen ook anderen niet altijd goed. Citaat: "blinden zijn afgesneden van dingen, doven zijn afgesneden van mensen".
- Het gaat om een beperking die niet of nauwelijks zichtbaar is.

Naar schatting heeft ongeveer 1 miljoen mensen last van oorsuizen (tinnitus). Tien procent hiervan heeft er echt last van en bij zo'n 25.000 Nederlanders veroorzaakt tinnitus psychosociale problemen.

Bron: website Stichting Hoormij/NVVS

3. Wat moet er in het gesprek aan bod komen/wat moet de ambtenaar minimaal weten aan het einde van het gesprek?

- Duidelijk maken dat alleen de techniek, zoals een ringleiding of hoortoestel, niet de oplossing is. Het gaat ook - en juist - om vermoeidheid en communicatie. En dat geldt ook voor veel andere aandoeningen, bijvoorbeeld mensen met een hersenaandoening of een spierziekte. Dus: de gemeente kan meerdere vliegen in één klap vangen door bijvoorbeeld te zorgen voor een rustruimte.
- Vertellen wat er is aan techniek: schrijftolken, (draagbare) ringleiding, solo-apparatuur etc. De vrijwilligers aan tafel zijn niet van de techniek, de gemeente zou moeten zorgen voor de juiste techniek. Actie voor de vrijwilliger/patiëntenvertegenwoordiger: bied aan dat je wilt helpen bij het zoeken of selecteren van een goed technisch bedrijf.
- De ambtenaar heeft na het gesprek meer begrip voor mensen die slechthorend of doof zijn, gaat meer gebruik maken van hun kennis en kunde en gaat zich inzetten voor het realiseren van basisvoorzieningen (vooral ringleidingen).

4. Wat kun je vertellen over de eigen verantwoordelijkheid van de persoon die slechthorend of doof is of tinnitus heeft?

- Iemand die slecht hoort, doof is of tinnitus heeft is zelf verantwoordelijk voor goede apparatuur, nodig om in het dagelijks leven te kunnen functioneren. Soms is er iets meer nodig, bijvoorbeeld in een Raadszaal. Dat lukt je niet meer met eigen apparatuur en dan is er echt een ringleiding nodig.
- Iemand die slechthorend of doof is kan van tevoren zelf contact opnemen met de vraag of er een goedgekeurde ringleiding is die het ook doet.
- Slechthorenden en doven moeten zelf ook begrip hebben voor mensen die niet meteen begrijpen wat slechthorendheid of doof zijn inhoudt.

5. Wat heb je aan te bieden? Waarmee kun je het de ambtenaar makkelijk(er) maken?

- Aanbieden om een lezing, presentatie of ervaringsworkshop te verzorgen over slechthorendheid, doofheid en/of tinnitus voor (zorg)ambtenaren of Wmo-ambtenaren. Bijvoorbeeld tijdens een teamoverleg of lunchbijeenkomst.
- Aanbieden om samen met andere lokale patiëntenorganisaties een ervaringsmiddag te organiseren bij de gemeente. Met rolstoelen, blinddoeken, tinnitusgeluiden etc. In plaats van een teamuitje of werkoverleg van de betreffende ambtenaren?
- De mogelijkheid noemen om vrijwillige cliënt-ondersteuners te trainen. Zij kunnen helpen om vragen te verduidelijken en de weg wijzen naar ondersteuning.

Naar schatting 3 procent van de bevolking heeft last van overgevoeligheid voor geluid (hyperacusis).

Bron: website Stichting Hoormij/NVVS

6. Welke concrete actiepunten of afspraken kun je voorstellen?

- Neem als gemeente ringleidingen of andere voorzieningen mee als het gaat om nieuwbouw in de gemeente, dan zijn de kosten relatief laag.
- Het is wenselijk dat er in een gemeentehuis minimaal één of twee zalen zijn met een ringleiding.
- Zorg als gemeente voor reiskostenvergoeding voor de vrijwilligers die zich inzetten voor de lokale inclusie agenda.
- Laat slechthorenden of doven een wijkschouw organiseren.
- Zorg dat er één persoon komt vanuit de gemeenten die lokaal aanspreekpunt is voor slechthorenden en doven.
- Slechthorenden of doven kunnen ringleidingen en akoestiek van openbare gebouwen in de gemeente keuren.
- Een onderzoek doen naar de toegankelijkheid van Burgerzaken (op akoestiek, belichting, ringleiding, realtime bereikbaarheid).
- Bovenstelling in het gemeentelijke openbaar vervoer.
- Op de website van de gemeente de voorzieningen voor slechthorenden en doven melden.
- Trainen of voorlichten van beheerders van gebouwen door slechthorenden of doven.
- Zorgen dat de gemeente bouwkundige eisen stelt bij nieuwbouw.
- Laat slechthorenden of doven meewerken aan het opstellen van een lokale inclusie agenda (te beginnen met een 0-meting over de stand van zaken).

7. Wat moet/kan aan de orde komen bij de afsluiting van het gesprek:

- Afspreken om elkaar gestructureerd op de hoogte te blijven houden van ontwikkelingen, nieuwe technologie etc.
- Vindbaar zijn: zorgen dat de gemeenteambtenaar weet in welk samenwerkingsverband of platform je te vinden bent.
- Een uitnodiging aan de ambtenaar om een slechthorenden- of dovenbijeenkomst bij te wonen.
- Eventueel een A4'tje overhandigen met basisgegevens over slechthorendheid, doofheid en tinnitus.